

JULKAISTAVAKSI AIKAISINTAAN 8. huhtikuuta 2020 klo 12.00 CET

Ihmisoikeuksien ja kansanterveyden suojele covid-19-taudin torjunnassa

Perusoikeusviraston (FRA) uudesta raportista käy ilmi, että valtioiden toimilla covid-19-taudin torjumiseksi on syvällekäyviä vaikutuksia kaikkien perusoikeuksiin, myös oikeuteen elämään ja terveyteen. Valtioiden toimet viruksen pysäyttämiseksi vaikuttavat erityisesti jo haavoittuvassa asemassa olevien tai riskiryhmään kuuluvien henkilöiden, kuten ikäihmisten, lasten, vammaisten, romanien tai pakolaisten, oikeuksiin. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja kansanterveyden suojele ovat kaikkien edun mukaista – molemmista on huolehdittava.

”Elämän suojelemiseen pandemian aikana selvästikin tarvitaan tehokkaita kansanterveystoimia. Terveyttä voi kuitenkin suojella ihmisoikeuksia kunnioittaen. Siinä ei ole voittajia ja häviäjiä”, sanoo perusoikeusviraston johtaja **Michael O’Flaherty**. *”Ihmisoikeuksien kunnioittaminen parantaa kansanterveysstrategioita. Näillä strategioilla on myös varmistettava, että ihmisten perusoikeuksien kaikki rajoitukset kestävät vain niin kauan kuin on tarpeen ja että niillä suojellaan jo ennestään haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, joille covid-19 voi aiheuttaa entistäkin suurempia riskejä.”*

Perusoikeusviraston raportissa [coronavirus-pandemiasta EU:ssa ja sen vaikutuksista perusoikeuksiin](#) käsitellään toimenpiteitä, joilla EU:n jäsenvaltioissa pyritään hallitsemaan pandemiaa, ja otetaan esiin oikeuksia kunnioittavia toimintamalleja, joista muut jäsenvaltiot voivat ottaa oppia.

Raportissa keskitytään neljään kysymykseen, jotka tuovat esiin erityisesti yhden asian: kun valtiot torjuvat jatkuvasti laajenevaa pandemiaa, vaikutuksia ihmisten perusoikeuksiin on arvioitava huolellisesti ja säännöllisesti.

- 1. Arkielämä:** Valtioiden toimilla on ollut kauaskantoinen vaikutus perusoikeuksiin, muun muassa liikkumis- ja kokoontumisoikeuksiin sekä työhön, terveydenhoitoon ja koulutukseen liittyviin oikeuksiin.
 - **Sosiaaliseen ja fyysiseen etäisyyteen tähtäävät toimenpiteet** – Näistä toimenpiteistä on määrätty eri maissa eri aikoihin ja erilaajuisina, mutta ne eivät saisi johtaa sosiaaliseen eristymiseen.
- 2. Haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät:** Jotkut ihmiset ovat muita haavoittuvampia, esimerkiksi ikäihmiset ja lapset, ihmiset, joilla on ennestään jokin sairaus, romanit, pakolaiset, asunnottomat, vangit, laitoksissa olevat ihmiset.
 - **Suojelun parantaminen** – EU:n jäsenvaltioiden pitäisi suojella laitoksissa, kuten hoitokodeissa, vankiloissa tai pakolaiskeskuksissa, olevia ihmisiä mutta ei eristää heitä. Valtioiden pitäisi kehittää kohdennettuja toimenpiteitä, joilla puututaan muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien erityistarpeisiin. Niitä ovat esimerkiksi

turvakodit lähisuhdeväkivallan uhreille ja suora terveydenhuoltoa koskeva tiedotus niille, joita tavanomaiset viestit eivät ehkä tavoita.

- 3. Rasismi:** Covid-19-pandemia on lisännyt rasistisia ja muukalaisvihamielisiä hyökkäyksiä erityisesti aasialaistaustaisiksi katsottuja ihmisiä vastaan.
 - **Raportointi** – EU:n jäsenvaltioiden olisi seurattava tiiviisti rasistisia ja muukalaisvihamielisiä välikohtauksia sekä raportoitava näistä rikoksista, tutkittavana ne ja nostettava niistä syyte tehokkaasti.
- 4. Disinformaatio ja tietosuoja** Pandemiasta esitetään väärää tietoa lähes kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Monissa niistä kerätään tietoa avuksi viruksen leviämiskäyrän madaltamisessa.
 - **Tietosuojan varmistaminen** – EU:n jäsenvaltioiden pitäisi pysyä valppaana ja varmistaa, että samalla kun suojellaan terveyttä otetaan käyttöön kaikki tietosuojatakeet.

Tämä on ensimmäinen kolmesta kuukausiraportista, joissa käsitellään koronavirustaudin (covid-19) vaikutusta kaikissa EU:n 27 jäsenvaltiossa. Siinä tarkastellaan valtioiden helmi- ja maaliskuussa toteuttamien toimien vaikutusta ihmisten perusoikeuksiin.

Lisätietoja: media@fra.europa.eu / Puh.: +43 1580 30642